

Ut döbeltje / Het dubbeltje

Ons vader vertelde me, ik was ongeveer 10 jaar, het volgende niet te rijmen, waargebeurde verhaal. Het speelde zo rond 1930 toen hij zelf 10 was in Asten op d'n Bult, een armoedig stukje van het dorp. Tegenover elkaar baatten Toon en Janus een café uit. Zeker in de ochtend was er geen moer te doen en die twee namen alle tijd om dan maar bij elkaar binnen te vallen. Op die manier kwam er toch nog volk over de vloer. Zo gauw Janus binnenschoot bij Toon nestelde hij zich op een kruk, legde een dubbeltje op d'n toog en zei tegen Toon: "Doe meen maar een borreltje en vat er zèèlef ok inne." Vooroorlogse prijzen, twee borrels voor 10 cent. Instemmend zwijgend werden de drankjes genipt en genoten. Met een tik aan de pet van Janus en een samenzweerderige blik van Toon werd uiteengegaan. Niet veel later, weer terug in zijn eigen café kreeg Janus een klant. Toon. Zonder verdere plichtplegingen zette hij zich op een kruk en zei: "Doe meen maar een borreltje en vat er zèèlef ok inne." Het dubbeltje werd als wettig betaalmiddel neergelegd. Iets minder nippend maar des te meer genietend werd wederom geproefd en daarna subtiel gegroet. Kort daarop ondernam Janus weer de tocht naar de overkant met medeneming van het dubbeltje en sloegen ze een derde borreltje achterover. Het waren doorzetters, Janus en Toon. Goed voor de beweging, goed voor elkaars omzet en het kostte geen cent. Goedkoop zat worden. Wanneer de fles van Janus zowat leeg was, had ook Toon nog maar een bodempje. De praatjes werden luider, het gegniffel nam toe, net als het tempo van drinken. Letterlijk lol om niks. Als het dubbeltje voor het laatste drupke maar bij Janus terecht kwam. Dan klopte de kas.

Als kind vond ik het verhaal schitterend. Ik kon er niet achter komen waar de fout zat. Waterdicht. Tot ik een paar jaar later het ineens wist. De drank moet worden aangevuld.

Nu weet ik dat er met geld wel gekkere dingen gebeuren. Het is heel normaal om bij gebrek aan geld het bij te laten drukken en in de economie te pompen. Er wordt op grote schaal witgewassen, doorgesluisd en op en neer geschoven. Geldstromen worden met opzet schimmig gemaakt. Janus en Toon waren met dat dubbeltje zo gek nog niet door het op kleine schaal en tot groot genoegen voortdurend te verschuiven. Achteraf bezien waren ze hun tijd ver vooruit.

Jozef Maria Leenen